

EDINOST

Glasilo slovenskega političnega društva za Primorsko.

*V edinosti je moč.

»EDINOST« izhaja štirikrat na teden vsako sredo in soboto o poludne. Cena za vsako leto je 6 gl., za polu leta 3 gl., za četrt leta 2 gl. 50 kr. — Posamezne številke se dobivajo pri opravištvu in v trafikah v Trstu po 15 kr., v Gorici in v Ajdovščini po 20 kr. — Naročene, reklamacije in inserate prejema Opravištvu »via Zonta 5.«

Vsi dopisi se pošiljajo Uredništvu »via Terrante« Nuova Tipografia; vsak mora biti frankiran. Rokopisi brez posebne vrednosti se ne vračajo. — Inserati (razne vrste naznani in poslanice) se zaračunijo po pogodbi — prav cenó; pri kratkih oglasih z drobnimi črkami se plačujú za vsako besedo 2 kr.

Nova obrtnijska postava.

(Dalje.)

Z novo postavo se prav za prav spreminjajo in razširijo določne stare obrtnijske postave od leta 1859, in sicer so po novi postavi poglavja I., II., III., IV., in VII. popolnoma spremenjena po zmislu in obsegu, poglavja V. in VI. pa ste ostali nespremenjeni in razveljavljeni je v teh obeh poglavjih le §. 102, kolikor se nanaša na zadruške sodnije.

§. 1. te postave razdeluje obrtnijo a) v prostu, ali b) v rokodelsko, ali c) v koncesijonirano.

Rokodelska obrtnija je tista, za katero ni treba druge učbe, nego vaje, in za katero zadostuje ona izornika, katero more človek dobiti v delu pri kakem mojstru.

Trgovski obrti se ne štejejo mej rokodelske obrtnije, prav tako domače, hišne obrtnije ne.

Ako nastane dvomba, ali je kaka obrtnija trgovska, ali rokodelska, razsodi o tem deželna oblastinja po zaslišanji trgovinske zbornice in zadevnih zadrug, proti takim razsodbam je dovoljen rekurs na ministerstvo notranjih zadev.

Vsi obrti, katere postava ne spoznava ali za rokodelske, ali pa koncesijonirane, prosti so obrti.

§. 2. odločuje, da more le tak človek samostalno voditi kake obrtnijo, kateri ima pravico, da sam oskrbuje svoje premoženje. — Za osebo, katere nimajo te pravice, morejo voditi obrtnije namestniki ali najemniki, toda k temu je treba dovoljenja postavnih zastopnikov in pa kompetentne sodnije.

Glede spola ni nobene izjeme, oba spola sta glede pravice do vodstva kake obrtnije enakopravna.

§. 3. določuje, da juridične osebe (družbe) tudi morejo pečati se z obrtnijo, a morajo za to imeti večšega vodjo ali pa najemnika.

§. 4. govori o tem, da duhovnom, redovnikom, vojakom, cesarskim uradnikom posebne postave prepovedujejo pečanje z obrtnijo.

§. 5. določuje, da taki, ki so bili kaznovani zaradi hudodelstva, nemajo pravice do vodstva nobene obrtnije, a tudi takim se ima zabraniti dovoljenje obrta, kateri so bili kaznovani zaradi prestopka proti morali ali pravosti, ali zaradi kontra-

banda, ako se vidi nevarnost, da bi utegnola dotična oseba dovoljenje zlorabiti. Torej ima gosposka v tem obziru strogo paziti, da obrtnija ne pride v roke uže známim nepoštenim in spridenim ljudem.

§. 6. pravi, da komur je bil z sodnijsko ali administrativno razsodbo prepovedan kak obrt, ne sme več nastopiti nobenega drugega obrtništva, po izvrševanju katerega bi se nasprotovalo namenu omenjene razsodbe.

V slučaju sodnijske obsodbe velja izključenje le za dobo postavnih kazenskih nasledkov, v slučaju administrativnih razsodbe pa more politična gosposka tudi dati dovoljenje za izvrševanje kake obrtnije osobam, katere so se v teku časa popobijšale.

Po §. 7. nema izvrševanje kacega obrta v kateri koli srenji ničesa opraviti s pravico domačinstva in torej ne spreminja domovinstva.

§. 8. določuje, da inostranci morajo v izvrševanje kacega obrta v naši državi imeti posebno dovoljenje deželne politične oblasti.

Po §. 9. se sme eden in isti pečati z različnimi rokodelstvi ali obrtnijami, ako ima za nje postavno terjane lastnosti.

§. 10. določuje, da v takozvanih mejnih colnih okrajih spadajo, kakor doslej, tudi odslej vsi na finančno kontrolo navedeni obrti tudi še pod posebni finančni zakon.

Po §. 11. sme vsak, kateri ni po dosedaj omenjenih paragrafih izključen, začeti kake prosto obrtnijo ali rokodelstvo; a dotičnemu je dolžnost, da o takem začetku obvesti politično gosposko.

Po §. 12. morajo taka naznanila zapopadati ime, starost, stanovanje, domačinstvo in rokodelstvo začetnika.

V slučaju, da se ima vodstvo dotične obrtnije izročiti kacemu drugemu v zmislu §§. 2. in 3., potem je treba naznaniti zornje podatke tudi o namestniku, ali najemniku.

Ni dopuščeno, da se v enem in istem naznanilu naznanja začetek različnih obrtov, ako se ti glede na izvrševanje bistveno razločujejo.

§. 13. Ako se oblastinja prepriča, da ni nobenega postavnega zadržka, vroči ona začetniku obrtni list v njegovo legitimacijo. Ako pa dotičnemu manjka kake po postavi terjane lastnosti, mu oblastinja zabrani izvršenje obrta.

Ivanovih govorov, ki jih je spisal (gotovo tudi predaval) vsled slavnega pobjita zlih Turčinov pri obleganji Dunaja l. 1683. Različne in mnogobrojne so krivice in grozovitosti, katere so počenjali turški divjaki po krščanskem, zlasti slovenskem svetu. Zato pa je ljudi Turčin poštemu srcu krotkega Slovana nekaj antipatičnega, nekaj sovražnega. Ta opravili srd Slovanstva naprma polmesecu je globoko prešinol tudi našega oca. Dal je torej notranjemu gnjevu oddušek v dveh narodnih vrlo patrijotičnih predigah. *)

V narodnem smislu so pisane tudi priloznostne predige za nove maše, za časa suše, kuze in blagoslovenja cerkva. Sploh je četrta knjiga v tem obziru jako zanimiva. Še posebe pa nam je omeniti onih predig, ki so bile zložene za shode in praznike pobožnih bratovščin, ki so bile tedanjim Slovencem pravi centrum, ali središče vsega pobožnega, a tudi veselega življenja. Reklj smo: tudi veselega življenja, ker je sploh znano, da ima slovensko ljudstvo to lepo lastnost, da obhaja cerkvene praznike kolikor mogoče narodno. **) In prav

*) Primeri v IV. zv. predigi »Tempore belli« in »Ob partam de Turcia victoriam«.

**) Kar se tiče bratovščin, znano je, da so imevale v glavnih shodih skupne obede, pri katerih se ni le molilo, nego i prepevalo ter kratkočasilo po starej šegi. Še dan danes je običaj pri slovenskih Savrinih v Šmarji (Monte) pri Kopru, da se zbirajo bratje sv. roženkranca enkrat na leto k skupnemu obedu. L. 1881 meseca nov. me je doletela čast, da sem pri t-m obedu bil nazoč. Videl sem poleg mladih mož tudi starčke z dolgo osivelo kito, ki so se neizrek-

§. 14. Pri rokodelskih obrtih je potrebno, da začetnik razun lastnosti, terjanih v §§. 11., 12. in 13., dokaže tudi sposobnost, in sicer po spričevalu v učbi (Lehrzeugniss) in spričevalu v delatnosti (Arbeitszeugniss), iz katerega zadnjega mora biti razvidno, da je dotični več let v tistem rokodelstvu delal kot pomočnik.

Spričevala o učbi in delatnosti morajo biti podpisana po predsedniku rokodelske ali obrtne zadruge in pa po županu kraja, v kateri spada mojster, ali gospodar. In v tistih krajih, kjer ni nobene zadruge, zastopuje le podpis župana.

Koliko let mora vsak rokodelc učiti se, in koliko let mora delati kakor pomočnik (Geselle, Gehilfe), to določa z ukazom trgovinski minister v porazumu s trgovsko zbornico in dotično obrtnijsko zadrugo.

Namesto teh dokazov zadostuje tudi spričevalo, da je dotični z dobrim uspehom dovršil kake obrtnijsko šolo (strokovnjaško šolo, uzorno delalnicu, šolo za rokodelske mojstre na viših obrtnijskih šolah), na kateri se učenci strokovnjaško izobražajo v dotičnih rokodelstvih. — Katerih strokovnjaških šol spričevala služijo v ta namen, to določuje potem zaukaza trgovski minister v porazumu z ministrom za uk in bogodastje. — Politične gosposke pa morejo glede dokaza o zmožnosti delati tudi izjeme posebe pri takih obrtnikih, ki želé začeti kake drugo njihovej obrtniji sorodno obrtnijo; a morajo poprej zaslišati dotično zadrugo, in kder ni take zadruge, trgovsko zbornico. Sploh more iz posebnih obzirov gosposka izjeme delati glede dokaza o zmožnosti, ako se s tem strinja dotična zadruga. Prav take izjeme veljajo za ženska rokodelstva. Kako imajo ženske obrtnice dokazati svojo zmožnost, to je pripuščeno razsodbi obrtnijskih oblasti.

§. 15. govori o takih obrtnijah, katere potrebujejo posebne koncesije; k tem spadajo:

1. Vse obrtnije, katere po mehaničnem potu pomnoževajo literarične ali izdelke umetnosti, ali pa katere se pečajo s prodajo takih izdelkov (tiskarne za knjige, za bakro-, leso- in kamnoreze in enake izdelke, potem knjigotrštvo, prodaja muzikalij itd.);

2. podjetja za posejevanje takih literarnih in izdelkov umetnosti;

3. podjetja perijodičnih voženj za ljudi;

4. Obrtnost tistih, ki imajo v javnih krajih na rabo vsakega, kdor plača, izpostavljena sredstva za vozarenje, ali pa ponujajo postrežbo po svojih služnikih, kakor so to izvoščiki, iznoščiki, potje itd.;

5. ladjarstvo na rekah in jezerih;

6. stavbarstvo, zidarstvo;

7. obrt dimnikarjev;

8. obrtstvo čistčenja kanalov;

9. konjederstvo;

10. izdelovanje in prodaja orožja in streliva;

11. izdelovanje in prodaja umetnih ognjev in dotičnega materijala in orodja za mine;

12. obrt prodaje in nakupa raznih starih stvari;

13. obrt posojevalcev na zastavljene vrednosli;

14. izdelovanje strupov in drugih preparatov za zdravila in prodaja obeh, kolikor ni njihova prodaja pripuščena izključljivo lekarnarjem in izdelovanje in prodaja umetno napravljenih mineralnih vod. —

15. Obrt gostilne, krčme, kakor tudi prodaja žganja na drobno (postava 23. junija 1881.);

16. izdelovanje, prodaja in točenje umetnega vina (postava 21. junija 1880.);

17. izdelovanje plinovodov in vodo-vodov in zadevnih instalacij;

18. obrt izdelovanja parnih kotlov in njih popravljanja;

19. obrt izdelovanja kart za igro;

20. izvrševanje podkovskega obrta;

21. obrt uničevanja podgan, miši, škodljivih mrčesov itd. s pomočjo otrovnih materij.

(Dalje prihodnjič.)

Politični pregled.

Notranje dežele.

Admiral baron Püchh, načelnik mornaričnega oddelka pri vojnem ministerstvu, odstopil je zaradi neozdravljive bolezni; na njegovo mesto je bil imenovan baron Sterneck, ki je bil v bitvi pri Visu poveljnik oklopnice »Ferdinand Maks« ter je italijansko admiralsko ladijo »Re d' Italia«

Gleichnissen, Anekdoten, Poesen und Schwänken in der alten Volksmanier, eingestauten komischen Brocken und anderen drolligen Zuthaten ausgestattet sind. *) Kar velja Nemcu Abrahamu, to velja v tem obziru tudi našemu o. Ivanu, in toliko bolj, ker se razlikuje slovenski narod od nemškega po mislih in običajih. To bi veljalo glede na obliko in notranjo veljavo Ivanovih šaljevih govorov, i tedaj, ko bi mu bil jezik v dotičnih predigah čist in oglašen, kar pa žal bog ni. Toda le majhen del Ivanovih predig je pisan v šaljevem duhu. Druge prepovedi, katerih je po številu več od prvih, imajo ves drug obraz. V njih veje popolnoma duh italijanski.

Na o. ivana so vplivali različno Italijani. Uže njegova prva odgoja je bila najbrže bolj italijanska, nego slovenska. Njegova nadaljna omika pa je bila popolnem tuja, po tedanjih razmerah soditi, brez dvombe latinsko-italijanska. Ni čudo torej, če opazujemo v Ivanovih predigah italijanski vpliv. Ta se nam kaže nekoliko v besedi, nekoliko v citiranji, a največ v sestavi samej. Ako pogledamo materijalno stran njegovih predig, vidimo, da je zajemal izimši sv. pismo in cerkvene očete, največ iz grško-latinskih in italijanskih pisateljev; če pogledamo pak formalno stran, opazimo, da je v večini njegovih predig vsa zunanja oblika, kakor: inventio, dispositio, partitio itd., do pičice po tedanjem italijanskem okusu vravnana.

*) Dr. Georg Weber, Geschichte der deutschen Literatur, 10. Auflage, Leipzig, 1874, pg. 88.

Podlistek.

O. Ivan Krstnik od sv. Križa slovenski propovednik.

(Spis. Jos. Ballč.)

II.

(Dalje in konec.)

Od o. Ivana se obrnimo k njegovim predigam. O Ivanovih predigah bi se dalo sicer veliko govoriti, a mi hočemo omeniti le poglobitve stvari o bistveni veljavi in zunanji obliki njegovih proizvodov.

Trojen vpliv opazujemo v našega oca predigah: slovenski, nemški in italijanski.

V Ivanovih predigah opazujemo slovenski vpliv in to v obilnej meri. Živeč mej narodom je poznal čestitljivi oče kaj dobro njegove navade in razvade. Poznal je natanjko značaj in čud našega ljudstva. Zato pa so njegove predige odkrite, energične, dobro osoljene, navdušene, brez bojazni. O. Ivan je v svojih govorih živa podoba svarečega očeta, ki do pičice pozna svoje otroke. In da bi bilo njegovo svarjenje še bolj uspešno, poslužiše se čestokrat izrazov, prislovič in prilik iz domačega življenja. Da, še celo basni ne zametuje, kar nam priča neka originalna prediga v tretjej knjigi. Vidi se, da je temeljito poznal človeka ta čudoviti »mikrokosmos«; poznal je človekovo življenje, njegove misli in strasti, zato pa je imel za slednjo razvado svoj krepki »antidoton«.

Narodni duh pa veje osobito iz onih

nabodel, da se je v malo minutah potopila in tako bitvo odločil.

Na Dunaji so vtorek našli v nekeji kleti skrivno tiskarnico, dva delalca so zaprli.

Električne razstave račun se je priobčil in kaže 25.000 gld. zgube.

V južnej Dalmaciji na črnogorske meji so se zopet prikazale roparske čete, ki posebno živino ropajo. — Pri Kalinoviku je bil tudi boj mej žandarji in roparji, poslednji so se umaknoli za mejo ter dva ranjenca na mestu pustili.

Ogrski državni zbor je 17. t. m. začel zborovati; na dnevni red pridejo mej drugim: zakonski načrt za stran zakonov mej judi in kristijani, povišanje davkov in proračun. Najprej pa zbornica utegne o tem razsoditi, ali se ima poslanec Verhovay izročiti sodnji; opozicija gotovo zopet sproži hrvatsko prašanje, i tako ne bo manjkalo zanimivih stvari.

Vnanje dežele.

Ruski minister zunanjih zadev Giers se vrne v Peterburg skoz Dunaj in se bo tukaj pogovarjal z našim ministrom zunanjih zadev grofom Kalnokyjem.

Na Srbskem je zdaj upor zatrt i nastopili so tam osorni časi, upornike zapirajo, in stojna sodba je uže več uporniških glavarjev k smrti obsodila.

Zastran službovanja ruskih častnikov na Bolgarskem se je podpisala posebna pogodba, po kateri imenuje knez z dovoljenjem ruskega carja vojnega ministra, katerega sme le knez odstaviti; on se ne sme vtikati v notranje zadeve ter je gledé svojega delovanja in vojnega proračuna odgovoren le knezu in narodnemu sobranju. Ruski častniki služijo na Bolgarskem s carjevo privolitvijo tri leta, ter morajo biti pokorni knezu, ustavi in bolgarskim zakonom.

Porotna sodba v Genovi je obsodila tri radikalce, vsecega na štir mesece zapora, ker so kričali: »Evviva Oberdank!«

Nemški cesarjevič je prišel 18. t. m. o polnoči v Genova ter se drugi dan ob treh popoldne odpeljal v Barcelono.

Mej nemškimi olandnimi in francoskimi časniki je vstal srdit boj, ki nič dobrega ne obeča. Ni skoraj dvombe, da je Bismarku to po volji, ker on sam Francosko škijlje vedno, kder le more; zdaj si prizadeva še Špansko Francoskej odtujiti. Da to Francoze

peče in srđi, kdo ne bi tega videl. Bismark se boji, da se Francoska v notranjih zadevah utrdi ter bi se potem maščevala, zato jej ne daje miru ter skuša prisiliti jo k vojni, da jo potem še huje potre, nego v letu 1870 in 1871.

V Parizu je 16. t. m. vlomil anarhist Curien, osemnajstletni pekovski pomagač, v urad naučnega ministra ter hotel tega z revolverjem umoriti, a prijeli so ga in mu revolver izvili. Pri preiskavi je rekel, da ga je tajna Lilleška družba na lastni njegov predlog poslala v Pariz, da ministre pomori, i da to tudi stori, ko ga iz ječe spusté.

Francoska vlada je komisiji za tonkinski kredit naznanila, da se vojna v Tonkinu te dni zopet prične, ako se ni uže pričela. Čuje se tudi, da francoska vlada namerjava poslati ultimatum kitajskej vladi.

Iz Tonkina se vedno za Francoze ni nobene ugodne novice. Kitajski poslanec v Parizu pa je izjavil, da kitajska vlada napové vojno francoskej, ako francoski vojaki prestopijo Rudečo reko.

Angleški konzul v Kahiri potrjuje, da je bila egiptovska vojska v Sudanu pri Tokaru hudo tepena i da je 500 vojakov na mestu obležalo; napad upornikov na Suakim pa je bil odbit, ali Suakimci so mesto zapustili, ker se bojé novega napada. Egiptovska vlada pa je izjavila, da vse to ni res. Komu je tedaj verovati?

Dopisi.

V Povirji, na dan sv. Martina. Nekaj časa uže je na dnevnem redu Povirska šola in jaz, zato mi draga »Edinost« ne zameri, ako s tem skafem resnici čast. Neki g. dopisnik s Krasa res prav malo pozna povirske razmere, trdeč, da bi jaz prav lahko v času boleznih gosp. učitelja podučeval v šoli, ker nikakor nisem preobložen.

Olgovarjam mu z mirno vestjo, da je tukajšnja fara težavnejša, nego marsikatera druga; ne le, da imam z duhovskimi opravili uže precej posla, imam oskrbovati premoženje štirih cerkva, ker tudi kaplanija Storje semkaj spada; klor skuša, ta ve, koliko sitnosti mi je prizadevalo, odkar jaz tu bivam, od leta 1880. Razen tega imam uradnijska opravila vse fare, ki šteje blizo 1900 duš, kide so potem še stanovske dolžnosti? Le ako g. dopisnik duhovska opravila in dolžnosti za ničéve smatra in duhovski stan za stan nepotreben, le in edino le v tem slučaju velja njegova trditve, da župnik v Povirji prav lahko v šoli podučuje navadne predmete.

Zagotavljam gosp. dopisnika, da s to trditvijo ni samo meni hotel dati zausnice, temuč razžalil je tudi moje velečestite sobrate, koji si lahko mislijo, danes tebe, jutri mene . . .

Janski jezik z novimi besedami in izrazi pisal je naš oče, da z Ravnikarjem govorimo, dokaj spakedrano in zbrojeno slovensčino, ki se nam še bolj študi zaradi brezštevilnih tiskarnih pomot.

O. Ivanu veljajo zares sicer ohole besede, s katerimi je hosonogi črnorizec (avgustinec) pater Marko Pohlju njemu starejšé pisateljé obsodil, rekoč: »Sie mochten wackere Theologen, wackere Philosophen sein, nur Grammatiker, nur Orthographen waren sie einmal nicht.« Priznati moramo, da je v Ivanovih predigah veliko več germanizmov, nego v vipavsko-goriškem narečju, v katerem so pisane. Sicer pa je vplivala na o. Ivana brezdvombeno tudi ljubljanska popačena govornica. *) Da je bila slovensčina v onej dobi vsaj toliko uglajena, kolikor je danednes, pridobil bi si bil čestitljivi oče s svojimi predigami nezvenljivo slavo, tako pa je utonil v teku časa ta narodni genij zbog neuglajenosti tedanje pismene slovensčine. Res škoda, prevelika škoda.

*) Nekateri vidijo v Ivanovih predigah vsa polno italijanizmov. Tako piše n. pr. Saffarik (Geschichte der slav. Sprache und Literatur S. 20. 121. 122.) o našega oca jeziku tako-le: »Wiewohl er ein geborner Innerkrainer war, so ist doch seine Schreibart minder rein und gut, als die Kasteleische, weil er aus einer Gegend, in der Nähe von Görz, stammte, wo man schon merklich italienisiert.« Temu moramo naravnost oprekat. V Ivanovih predigah je primeroma le malo italijanizmov, veliko manje, nego v vipavsko-goriškem narečju, a toliko več pa je germanizmov.

Kar pa moje stališče posebno težavno dela, to je farno zemljišče. Boriti se moram z umnim poljedelstvom in umno živinorejo, ako hočem z svojim pičlim plačilom shajati; koliko težav to prizadeva, zna le tisti, ki ima s posli in delalci opravilo. Teško je na Krasu kmetovati. Pečam se tudi jaz, kakor moj vse česti vredni g. pretnik s čebelarstvom. V prostih urah za »kratek čas«, pa za to zabavo imam res le kratek čas, zato mi čebelice malo vržejo.

Gosp. dopisnik pri vsem tem tirja, da bi jaz prav lahko štival par uric na dan za narod in šolo. Ali njegov ukaz mi je prišel zlo, zlo prekasno, to, kar on meni komaj zdaj ukazuje, utrjeno mi je uže zdavno v krvi in kosteh; odkar se prave pameti zavadam, je moje geslo: »Vse za vero, dom, cesarja!«; moj vzvišeni poklic mi nalaga, da varujem in branim najimnitnejše svetinje svojega milega naroda, in to sveto nalogo tudi zvesto izvršujem, kolikor po svojih slabih močeh morem.

Slavni c. k. okrajni šolski svet v Sezani je dovolil l. 1880 g. učitelju zaradi boleznih 14dnevni dopust odlokom od dne 12. julija br. 604, potem skrajšanje učnih ur odlokom od dne 14. avgusta, br. 730; nadomestoval sem ga v šoli jaz blizo 3 mesece, kolikor so mi duhovska opravila dopuščala. Letos mu je slavni isti zaradi boleznih zopet dovolil 14dnevni dopust, odlokom o 1 dne 2. junija 1883, br. 174, a nadomestoval sem ga zopet jaz vsak dan po 3 ure, brez kakega migljaja od kake strani, čisto prostovoljno, in tako šolsko mladež v redu obdržal. Po 14dnevem dopustu dovolil mu je c. k. okrajni šolski svet skrajšanje učnih ur odlokom od dne 21. junija 1883, br. 197, zopet sem ga nadomestoval, kadar mi je bilo le mogoče, do konca meseca junija. Da pa g. »Sočin« dopisnik te resnice ni hotel spoznati, ni moja krivda, ker jaz nisem ni prvemu, ni drugemu »Sočinemu« dopisniku ne svetoval, ne prigovarjal, še manj pa pisati pomagati.

Zdaj pa naj sodijo nepristranski čast. čitatelji »Edinosti« po gori omenjenih faktih, ni li bilo potrebno za narodno ljudsko šolo v Povirji, da je tukajšnji okrajni šolski svet, kateremu sem bil predsednik, vložil prošnjo za učiteljsko pomoč, ker g. učitelj vedno boleha? Jaz delam, kar morem, a moj položaj je pretežaven, da bi mogel navadne predmete v šoli podučevati, če sem tudi po besedah gosp. dopisnika mož še mlad in krepak. Oddiha in razvedrenja potrebujem jaz prav tako, kakor ga potrebuje g. dopisnik in vsak človek po narotnem zakonu.

Še bi lahko kaj objavil glede mojega delovanja za občno blagost naroda, pa naj zadostuje gori omenjeno, ako le hoče g. dopisnik, lahko, prav lahko spozna, da spolnjen besede slavnega pesnika: »Dolzan ni samo, kar velewa mi stan, Kar more, to mož je storiti dolzan.«

Konečno bo li omenjeno resnil v čast, da tukajšnja šola šteje v prvem razredu 67 otrok, v drugem pa 51, nadaljevalne šole pa ne omenjam. Sprejeli smo letos le 7letne otroke v šolo, rojene leta 1876, šestletni pa so doma, dotične postavé nam ni moč spolnovati; tedaj otroci povirske šole še vsi na papirji niso, razen v kristnih bukvah. Ne smešite pred svetom poštene povirske šole, koja je ena prvih ljudskih šol glede njenega obstanka, pustite jo mirno životarliti, ako jej ne privoščite polnega življenja.

Josip Novak,
župnik.

Domače in razne vesti.

Imenovanje. Cesar je imenoval dosedanjšega namestnika načelnika deželne sodnije *Mossiča* za načelnika deželne sodnije v Trstu; deželne sodnije svetovalec v Gorici *Sbiš* pa je prijel red železne krone tretje vrste. — Minister prava je imenoval c. k. sodn. pristava v Krku, g. *Lazjusa-Warmbrandt-a* sodnikom v Lošinju, c. k. viša sodnija v Trstu pa je imenovala avskultantom praktikante prava gg.: *Blaža Orliča*, *Matevža Rutar* in *Franca Searsa*.

Min. škof dr. Ivan Glavin odpotuje z svojim tajnikom, čast. gosp. Flegom, 22. t. m. v Rim.

Novi škof poreško-puljski — ako se sme verovati nemškim listom — bode dr. *Crnič*, vodja lirskega zavoda sv. Jeronima v Rimu. On bi bil prvi mož za to imenitno mesto. Govori potrebne jezike, učen je, po rodu je Hrvat s kvarnerskih otokov, za svoj narod ima gorko srce, ter je sploh mož po božjej in ljudskej volji.

Seja mestnega zbora je bila večeraj zvečer. Pred vsem se je sklenolo, da se za leto 1884 naloži mestne doklade na hišni davek 32%. — Dovolé se potem nekatere svote za policijo in za javne kopejli, potem za napravo neke galerije iz norišnice čez ulico v vrt, potem neko svoto za javno čistost, vsega skupaj okolo 3000 gld. — Na to se je brala neka oferta milijonarja Rieterja. On bi namreč rad prav dobro prodal svoje zemljišče pri Barkovljah, zato pa hoče mestnim očetom medvéda navezati, da na njegovem posestvu bi najboljšé stala kralnica, mej tem ko je sedanja kralnica predaleč po misli g. Rieterja. Oferta so očetje izročili odseku za trzne zadeve, da poročé, kaj se misli g. Rieter. — Zbor je konečno sprejel proračun za zidanje varovalnice »Rudolfinum« za male otroke v Kadinu v znesku 23.360 gld. in potem je v tajnej seji delil milosti nekaterim učiteljem, mej njimi posebno g. Boninu, kateremu je plačo zdavno zvišal.

Peticija za slovenske šole v Trstu pride na dnevni red mestnega zbora ali uže v prvej. na vsak način pa v drugej prih. seji. — Tako je zagotovil g. župan, dr. Bazzoni našim poslancem, kateri so ga v tej zadevi vprašali.

Tržaško novosti. Tržaško veteransko društvo je Nj. veličanstvu cesarici telegrafično čestitalo in dobilo jako lasek telegrafični odgovor iz G686lle, v katerem cesarica izreka, da vedno šteje na zvestobo tržaških veteranov; omenjeni odgovor je predsednik Räcké razglasil v nemškem, slovenskem in laškem jeziku mej veterani.

Namestnik baron Pretis, spremljan po tajniku, vitezu Conti in dež. šolskemu nadzorniku dr. Gnad-u, je odšel večeraj v Pazin, da tam pregleda šole in se vrne denes zopet nazaj.

Naš župan, dr. Bazzoni se je uže vrnil iz Ljubljane, in kakor pravijo, je tam ogledal si blaznico, kralnico in druge mestne pravé. Figuravé!

Danes imamo v Trstu lokalni prasník »Maria della salute« (Marija zdravja), pomen tega praznika smo uže pred 3 leti popisali.

Società operaja Triestina je lansko leto imela svoje težave s predsednikom, Ras-covich Eigar je odstopil in izvolili so drugzega predsednika ter mislili se je, da bode v tem društvu pihal drugačen veter. A kakor se vidi, izvolili so mu lansko leto le mestodržca, ker v nedeljo je imelo to društvo zopet občni zbor in izvoljen je bil zopet skoro enoglasno glasoviti Ras-covich, ki je lansko leto samo zato odstopil,

Slavno uredništvo!

Sé slastjo čitam podlistek cenjene »Edinosti«, spis o *Ivanu Krstinu* od sv. Križa. Barona Codellija »Gli scrittori friulano-austriaci etc., terza edizione, Gorizia 1792.« sem i jaz uže imel v rokah pred letom v tržaškej mestnej knjižnici, iz katere sem bil izvedel, da je bil prvi priimek o. Ivanu — *Leonelli*. Prijatelj mi svetuje, naj se obrnem do deželnega poslanca kranjskega, g. dr. *H. Dolenca*, kateri je doberj povedati mi več o tej rodbini.

In res! V 6. dan decembra meseca 1882. l. mi piše: »Leonelli se je pisala moja mati in bila rojena v Črničah v zdaj imenovanéj Fšerjevej (Bolkovej) hiši. Njenedga očeta so zvali: Flamincov. Grb Leonellov ima moja sestričina, omožena Fibič, zdaj v Gorici, rojena Prokop. Več o Leonellih vam ne vem poročati; izvedeli pa bodeste več, ako greste k mojmá sestram v Trst; Jos. vdova Cronest, zdaj de Rin, in Leopoldina vdova Haas.

Ti dve vase hosti tudi vedeli napotiti, kako in kje lahko kaj več poizveste.

Menim, da bi vam moja najstarejša sestra, vdova Lenassi, v Gorici mogla največ pomoči. — »Archivio veneto«, tomo IV., parte II. na 385. strani nas uči, da je bila obitelj Leonello — famiglija veneta. — Dr. Kandler oznanja v svojej knjigi »Indicazioni ecc. 1855« na 73. strani, da se je kapucinski samostan v sv. Križu v vipavskéj Dolini zavel ali ustanovil 1640. leta. Toliko v naglici za denes!

Sé spoštovanjem
L. Žvab.

da mu ni treba bilo z društvom cesarju naproti. Vidi se iz tega, da je naša primorska diplomacija še prav malo uspešila. Za ponesrečeno po povodnji v Tessaliji so naši tržaški bogati Grki v par dneh zložili nad 10.000 fraakov. Nesreče. Stari snažnik cevijev, nek Perhinja, pil je v ponedeljek v nekež šnopsariji v ulici »Crosada« glažek boro- vičke, komaj ga je stresel po starej navadi v enem odkušku, zgrudi se mrtev na tla, po kapiji zadet. Olnesi so ga k sv. Justu. — Tudi 72letnega trgovskega agenta Steinbremerja je v nedeljo na trgu sv. Janeza zadela kaplja in je takoj na mestu umrl. — Nož igra veliko ulogo tudi pri čevljarških paglavcih. V ponedeljek sta se na trgu »Rosario« sprla dva taka paglavca, a eden obeh v svojej jezi prime za nož in ga zadere drugemu, nekemu Fišerju, v glavo, ter ga tako rani, da so ga morali precej odnesti v bolnico.

Tepež. V nedeljo so naši ljudje zopet pill in vino peije navadno k tepežu. V takem pretepu je bil v Koloniji močno na glavi ranjen 74 letni trgovec Ivan R. (to so trgovci!) in v Kadinu 20 letni čevljar Zepelj Karol z nožem mej rebra.

Koncert mesne čitalnice. Kako smo več naznanili, imeti će to družvo veliki koncert na dan Sv. Mikule 6. decembra. — Program hočemo tiskati u budučem broju. Po pripravah i simpattijom, kojim je pozdravljena ova zabava, možamo suditi, da će biti uspeh sjajen. — Odbor je razposlal pozive samo brodovlastnikom, kapitanom i onim, koji su u doticaju sa pomorskom dobročinstvenom zakladom i u obće sa pomorstvom. — Oficijoznih pozivnicah se nije činilo — jer znamo, da se s timi nekoje osobe postavu u nepriliku posietiti jetnu našu zabavu! Nu koji hoće dobra činiti, može dobiti krog kojeg čitanka čitalnice poziv. Ravnateljstvo hoće sa zahvalnošču primiti svaki dar za siromašne obitelji naših pokojnih pomoracah. — Po želji mnogih, poslje koncerta hoće se plesati — te neka bude na veselje naše mladeži. Ali netreba da samo na zabavu mislimo — treba da i dobro činimo!

Plesne vaje, katere prireduje veselčni odbor »Sokolca« so v nedeljo po vsem dobro izpale, i misel je jako lepa, da se z enakimi zabavami skuplja naša mladina i podučuje posebno v figuriranih plesih; želeli je, da se tudi v bodoče tako marljivo obiskujejo te vaje, ker na tak način dajo pogum polvezljivemu odseku. Danes zvečer so tudi plesne vaje.

Delalsko podporno društvo (ženski oddelek) priredi v nedeljo, dne 25. t. m. veselico v zgorajšnjem dvoranu »Monte Verde«. Spored: 1. Godba. 2. Govor odbornice g. A. Kobalove. 3. pl. Zajc — »Nočni stražarja, poje moški zbor. 4. Cegnar — »Pevčeva kleteva«, deklamuje gospodična Muhova. 5. Lisinski — »Tam kde stoji«, poje moški zbor. 6. Umlauf — »Goraki o. i. meve«, svira na citre g. P. — 7. Nedved — »Domovina mill kraje«, moški zbor. 8. Silvester — »Slovo«, deklamujeta gospod. Muhova in gosp. Schmidt. 9. Kreisel — »Spomin na Dubrovnik«, svira na citre g. P. 10. J. Tence — »Prava sirotca«, romanca za sopran in alt, pojeti gospici E. Sušanova in A. Kobalova. 11. Godba. — Po besedi se začne ples. Začetek točno ob 4^{1/2} uri popoldne; denarnica se odpre uže ob 4 uri popoldne. Vstopnina 20 soldov. — Čisti dohodek je namenjen ženskemu odteku. — Veselico vreduje odbor ženskega odteka.

Marjovin varov znamenita ženska glasba (Damenkapelle) bo v sredo v prostorih »Monte Verde« koncertirala. Listi so povsod s pobvalo pisali o tej ženskej glasbi, nadejamo se, da tudi v Trstu, katerega prebivalstvo je za lepo glasbo uneto, napravi ta glasba dober vtisek.

Naša Slogea postane tednik z novim letom. To je gotovo jako važna vest, ker uže dolgo se je pokazala potreba, da ta izvrstni list vsak teden vsaj enkrat budi isterske Slovane, katerim je v prvej vrsti namenjen. A kakor tednik boše imel gotovo več predbrojnikov tudi na Hrvaškem in po Slovenskem. — Zadnja št. »Naše Slogea« je bila konfiscirana le zaradi par besed v političnem pregledu, ko je uredništvo odstranilo one besede, izdalo je še tisti dan drug natiske lista.

Narodno gledališče v Pragi se je v nedeljo obrplo na jako slovesen način. Gosti so došli iz vseh slovanskih dežel, posebno dosti je bilo videti Poljakov, kar kaže na ozko zvezo mej Čehi in Poljaki. Nedeljska prva predstava je bila sijajna; udeležili so se je razun namestnika tudi drugi prvi odličnjaki češkega naroda, mnogi odlični Poljaki, Hrvati, Slovaki, Rusini, in tudi mi Slovenci smo bili zastopani po še precej močnej deputaciji odličnih mož. V ponedeljek je gledališki odbor razkazal mnogim slovanskim gostom gledališče in znamenitosti mesta. Ob 3. uri popoldne pa je bil banket za 500 oseb, Rieger je pri banketu napil cesarju, dr. Skarda češkega naroda vstrajnosti. Župan je napil gostom. Govorili so še dr. Weigl v ime Poljakov, Mandrovič v ime Hrvatov, Romanščuk v ime Rusinov, Hurban v ime Slovkov, dr. Šrom v

ime moravskih Čehov in Hribar v ime Slovencev. Zvečer je bila zopet predstava. Vsa slavnost je bila velikanska, krasna. Došlo je kacic 400 telegramov iz vseh slovanskih dežel, mej temi mnogi iz Slovenskega, in iz Trsta so telegrafirala skoro vsa slov. društva. Telegram pol. društva v češkem jeziku se glasi:

»Statečnemu pobratinskému národu který nam podáva tolíké svědectví sve ohe- lovnosti a lasky, k vlastní volame s pel- neho srdce: na zdár!

Političký spolek »Edinost«. Telegram delalskega podpornega društva se glasi:

Presrčni pozdrav od Adrije bratom Čehom, prvakom mej avstrijskimi Slo- vani; tuji mi smo danes z duhom pri vas in kličemo Vam navdušeni »Živio!

Čitalnica v Sežani priredi v ne- deljo 25. t. m. veselico v prostorih g. vitez Scaramangá. Program: 1. »Petje«, proseški kvartet. 2. Deklamacija »V pepelnicej noči«. 3. Gregorič. 3. »Petje«, proseški kvartet. 4. »Brati ne znaš«, burka v enem dejanju. 5. Ples. Pri plesu svira septet tržaškega orkestra. Začetek točno ob 7. uri zvečer. Vstopnina 60 soldov za osobo. K tej veselici uljudno vabi

Goriške novosti. Čist. g. Matevž Pirc, vikar stolne cerkve v Gorici, dolgo- letni poverjenik društva sv. Mohora za Goriško, umrl je včeraj zjutraj v 80. letu. Pogreb boše v četrtek zjutraj. Bog mu daj večni mir in pokoji! — Grof Gyulay, ki je 16 let stalno v Gorici bival, preselil se je z svojo družino stalno v Tirole. Govori se, da je dobil več pretilnih pisem, v katerih se mu je pretila smrt. Iz tega se vidi, kako nekateri Goričani spoštujejo svoje dobrotnike.

Vabilo k »besedi« s plesno zabavo. koje priredi slovenska čitalnica v Gorici soboto, 24. novembra t. l. Priče- tek ob 8. uri zvečer. Spored: 1. »Popotna pesen«, vglasbil Jos. Kocijančič, poje moški zbor. 2. »Uzore«, vglasbil Fr. S. Vilhar, poje mešani zbor. 3. »Rozamunda«, spel dr. Fr. Prešeren, deklamuje čest. gspod. A. M. 4. »Po jezeru«, Mir. Vilhar, poje sopran, alt in moški zbor. 5. »Prošnja«, vglasbil Ant. Nedved, poje moški zbor. 6. »Šaljiv govora«, g. E. K. 7. »Moj spomi- nek«, vglasbil Fr. Gerbic, poje mešani zbor. Plesna zabava, pri kojoj svira vo- jaška godbe c. k. pešpolka vojvoda Ludvik, št. 62. V Gorici 24. novembra 1883. OD- BOR. Opomba: Vabljeni neudje plačajo jeden gold. vstopnine.

Podgradsko brajno društvo priredi v nedeljo 25. t. m. v spomin svo- jega desetletnega obstanka besedo s plesom. Spored: 1. Pozdrav. 2. Lichtenegger — »Hrvatska domovina«, zbor. 3. Slavka Ata- naslevič: »Nate mislim«, koncertna fanta- zija za glasovir. 4. Deklamacija. 5. Anton Foerster — »Po jezeru bliz Triglava«, koncertna ilustracija slovenske narodne pesni za glasovir. 6. Iv. pl. Zajc: »Uboj«, zbor. 7. Loterija. Ples. Začetek ob 7^{1/2} uri zvečer.

Odgovor dopisniku iz Mate- rje v »Edinosti« od 7. t. m. Resnici na ljubo in v svoje varstvo moram dopisnika zavrnuti, da je poročal o mojej osobi »neresnici«, kajti moj oče je zidal prav tako zdrav, kakor je bil prej in mati ima še vedno toliko zob, kakor jih je imela prej; ako dopisnik tega ne verjame, naj se po- trudi na Gradišico, da se o tem prepriča — kakor so drugi storili. Ono rano, ka- tere dopisnik pripisuje mojemu očetu, — bi dobro, da bi jo on imel na roki, da bi ž njjo neresnice pisati ne mogli, a mesto iz- bitih zob moje matere, da bi se njejmu opravljiv jezik zavezal.

Jože, znan muzikant. **Vollceev shed v Mengšu** v ne- deljo je bil močno obiskan. Zagovarjala sta poslanca dr. Kernik in prof. Šuklje postopanje narodne večin v deželnem zboru Kranjskem in zbor jima je eno- glasno pritrtili. To je znamenje, da se je razburjenost mej volilci polegla. **Trapisti na Kranjskem.** Trap- isti, ki so bili dosedaj v Bistri na Hrvat- skem in so zemljo predrago imeli v za- kupu (40 gld. za oralo), kupili so graščino Zavrh na Dolenskem za 40.000 gld. Kup- nina se poplača v 20 letnih obrokih po 2000 goldinarjev.

Policijsko. Ponarejeni denar. V nekež gostilni v »Via Pondares« je pred- včerajšnjem zvečer policija zasačila nekega sodarskega pomočnika, ker je hotel plačati, kar je zapil, s ponarejenim srebrnim goldinarjem. — Neznani tatovi so vdrli v nedeljo v stanovanje nekega trgovca v »Via Carintia« št. 7 in so odnesli mnogo perila, srebrnine in zlatenine v vrednosti več sto goldinarjev. — Policija je zaprla v nedeljo eno žensko in več falotov zaradi razgrajanja in nemoralnega vedenja na ulici v starem mestu in nekega fakina, ker je hotel svojo »ceho« plačati s figo v žepu.

Prodor skoz goro Arlberg je srečno dovršen. 19. t. m. so se vsled tega ob- hajale velike slovesnosti na obeh vhodih. S tem delom se je odprla trgovini nova

imenitna pot. Dolg je poldrugo miljo — 10.270 metrov —; začel se je delati 25. junija 1880 in dovršen bil 19. novembra 1883, tedaj v 3 letih, 4 mesecih in 24 dneh. On je po dolgosti tretji na svetu, v našem cesarstvu pa najdaljši. Ponosni smejo biti naši inženirji na tako velikansko delo, pravo čudo svetá. 19. t. m. so bile na obeh vhodih pri sv. Antonu in v Langenu ve- like slovesnosti; ko je trgovinski minister zadnje mino užgal, peljal se je skoz predor krasno ovenčan obilo zbranega ljudstva in delalcev burno pozdravljani hlapon. Potem so bili dobro pogosteni delalci; go- spoda pa je napravila banket, katerega se je vdeležilo mnogo dostojanstvenikov: mi- nister Pino, Uroški deželni namestnik, glavar tirolske dežele itd.

Najdaljši predori na železnih. Naj- daljši prodor je skoz goro Gotthard, ki meri 14.920 metrov, skoz goro Seni meri 12.223 metrov, arelski predor ima 10.270 metrov, skoz goro Blötzberg 2526. hauen- steinski 2496 in semerinski predor 1407 metrov.

Zlato rudo so dobili pri Zlatini v Bosni, tri ure od Banjaluke. Zlatina te- daj nema imena brez pomena,

Njegovo stanovanje ni znano. Nek pi- smoneša je zapisal na pismo, katerega ni mogel izročiti: Napisanec se je obesil; nje- govo stanovanje ni znano.

Liatnica uredništva. Gosp. G. na D. Vere- ščagin in Vereščaginica na Himalaju z veseljem sprejeta.

Za trak zastavi delalskega podpornega dru- štva, ženski oddelek, darovali so nadalje gospe in gospodične: Kranjc Josipina 2 gld. 40 kr., Dolenc Eliz. 3 gld., Kobal Fr. 50 kr., Kal- ster Ant. 50 kr., Pribil Mar. 1 gld., Uršič M. 1 gld., Martinčič 1 gld., Pipan Tereza 1 gld., Jankel Jerca 1 gld., Jager Mar. 1 gld.

Zahvala. Knjižnici delalskega podpornega društva so darovali več knjig gg: Ipavic St., Schmidt Jos., Dolinar J., Laščak Jos. in V. Dolenc, za kar se jim odbor najtoplje zahvaljuje. Ob enem pa se obračamo do vseh rodoljubov s prošnjo, da bi našej knjižnici darovali podučljivih knjig, ker le s tem bo mogoče našemu delalcu po- dati zdrve dušne hrane.

Nad 1,000.000 škatljic lekarnarja R. Brandt-a švicarskih kroglic od- da se vsako leto in ni treba posebnega zatrjevanja, da to ne bi bilo, ako bi one kroglice v resnici tako koristile, kakor se čita v priporočilih, namreč kakor gotova in prijetna pomoč proti boleznim na jetrah, v želodcu, v čevah in na žolcu. Dobivajo se v vseh lekarnah po 70 soldov škatljica.

Tržno poročilo. Kava. — Prodalo se je te dni 8500 vreč Rio po 62 gld. in 2000 vreč Santos po 64 do 66 gld. Sladkor — v vrečah 28 do 29^{1/2} gld. Sadje — malo kupčije po šibkih cenah. Olje — vedno draže, najfinije na- mizno stane uže 90 gld. Petrolje — stoji uže nad 12 gld. in utegne kmalo poskočiti na 12^{1/2} gld., ker blaga je malo v zalogah.

Borsno poročilo. Kurzi so postali boljši in so jako trdni k kljubu pičlim poslom. Stanje borse zopet prav zdravo. Pritisk na kurze avstrijskih papirjev je bil manever, kakor smo zadnjič rekli.

Dunajska borsa dne 20. novembra. Žnotni drž. dolg v bankovcih 78 gld. 70 kr. Enotni drž. dolg v srebru 79 » 30 » Zlata renta . . . . . 98 » 40 » 5% avst. renta . . . . . 93 » 25 » Delnice narodne banke . 840 » — » Kreditne delnice . . . . . 274 » 50 » London 10 lir sterlin . . 120 » 60 » Napoleon . . . . . 9 » 57^{1/2} » C. kr. cekini . . . . . 5 » 78 » 100 državnih mark . . . . 59 » 40 »

VALVAZORJA lepo vezanega v 4 zvezke (II. izdaja v Rudolfovem) in pa knjigo Hadži Loja, tudi tudi lepo vezano ima nekdo na prodaj za 25 gld. — Ponudniki naj se obrnejo na uredništvo »Edinosti«, Via Torrente »Nova tiskarna«.

V Restavraciji Via Caserma N. 43. nasproti c. k. pošte prodaja se pravo bavarsko pivo iz pi- vovarne

»PSCHORR« v Monakovem priporočeno po raznih zdravnikih, kakor najpristnejše in najkoristnejše zdravju. Zaloga za sodčke in prodaja v boteljah Via Canal Grande 11.

Zacasno naznanilo. Ponižno podpisani ima čast, da spošljivo naznanja sl. p. n. občinstvu in c. k. posadki v Trstu, da zopet odpre v soboto dne 24. novembra zvečer uže od nekaj poznano, po- polnoma obnovljeno gostilno

»Buon Pastore« z vinotočem (Osteria e Bottiglieria) vred in sicer za lastni račun. Sobe 80 soldov in više.

Istodobno naznanja podpisani, da se pri njem nahaja zaloga najboljih namiznih in boteljskih vin vinarskega društva Isterskega v Poreču, kakor tudi zaloga tukajšnje svetovno znane tvrde Emilio Bouillon, katera vsa vina se prodajajo po najnižjih cenah. Sè spoštovanjem: 2—1 G. Hochwind.

C. k. priv. tovarna Leopold Tedesco & Comp. Dunaj.

Najelegantnejše obleke za gospe in otroke, kakor tudi narodne obleke za male in odraslene dečke. Velikanska zbirka po stalnih naj- nižjih le mogočih cenah. Posebnost »Nouveautés«.

Podružnica pri 10-8 ALEKSANDRU EISENSTAEDTER v Trstu. Corso št. 2.

Zaloga cerkvene oprave za katoliške, grške in staroverske cerkve itd. M. Cosulich & A. Demarechi naslednice Katarine Garusa Via Nuova, št. 1. l. nadstr. poleg grške cerkve.

Čudodelni plašter (cerot). Ozdravi temeljito vsako rano, bodisi še tako zastarana in kronična in tudi take, ki so se uže spremenile v raka, ustavlja še tako močan glavobol, vse bolečine živcev in rev- matizma v zglobah, čudodelno pomaga v bolečinah materinskih i. t. d. 50 letna skušnja z izvrstnim uspehom, kakor razvidno po ne- številnih spričalih, katere se morejo pokazati vsakemu v Trstu; dobiva se le v lekarni 10-6 Rovis, Corso št. 47.

The Singer Manufacturing & C. New-York. Ako se plati vsak teden samo eden goldinar dobi se Originalni

Singer-jev šivalni stroj, in to brez povišanja cene. Poročstvo se daje za pet let, poduk na domu brezplačno G. NEIDLINGER, generalni agent 13-8 V Trstu, Corso, palača Modello Šivanke za Singerjeve šivalne stroje komad 3 kr. in tucat 30 kr.

Dr. IVAN BRUNETTA, dravnik, ranocelnik in ostetrik sprejema bolnike vsak dan od 11 do 12 ure dopoldne in od 4 do 5 po- lodne v lekarni MANZONI, Via 6-5 alle sette Fontane N. 1. V omenjeni lekarni se govori slo- venško in uboge se leči brezplačno.

Koledar in kažipot po Trstu za leto 1884

je v delu in bode dovršen do 15. decembra t. l. Kedor hoče to knjigo v pravem času dobiti, ali kaj naznaniti v koledarju, naj pošlje pred ko mogoče dotično naročbo pod naslovom: **Nova tiskarna (Via Torrente) v Trstu.**

Kedor išče pomoči, dobi jo!

Kdor ni nič več pomagalo, pomagali so prvi in edino pravi, 59 krat odlikovani **IVAN HOFF**-ovi izdelki za hrano in zdravilo iz slada, kateri so ozdravili na stotisoče ljudi po zdravnikih uža popolnoma zapuščenih ter so jim dali živonje in zdravje.

(Lastne besede ozdravljenih.)

Ivan Hoff-ova šokolada iz slada.

Jako rodovna in krepilna za vse slabotne in na živih bolehnih ljudi. — Jako okusna in priporočljiva, kder je uživanje kave prepovedano. $\frac{1}{2}$ kilogr. paket gl. 2.40, gl. 1.60, in 1 gl. — Pri močnejši naročbi rabat.

Nezdrava kri, hemoroide, onemoglost, slab želodec, vse te bolezni zdravi Ivan Hoff-ova piva iz sladovega izlečka. Zdravniki so proglasili Ivan Hoffovo pivo iz sladovega izlečka in njegovo šokolado iz slada, kakor najboljšo rodovno in zdravilno sredstvo; za pljučna bolezni koncentrirani izleček iz slada, za pomanjkanje krvi šokolada iz slada, za lažja prana bolezni bombone iz slada itd. Dokazi za vse to so mnogi dvorni diplomi, kojnaje, priznanja zdravnikov in zavale ozdravljenih bolnikov.

Edinemu iznajdniku in izdelovalcu pristnih preparatov iz sladnega izlečka, c. k. dvornemu založniku skoro vseh evropskih vladarjev, gospodu

IVAN-u HOFF-u,

c. k. svetovalcu, lastniku zlatega križca za zasluge s krono, vitezu visokih pruskih in nemških redov, **Dunaj, tovarna I. Grabenhof, Bräunerstrasse 2, Zalega tovarne in pisarna: Graben, Bräunerstrasse 8.**

Vo ocenjeni gospod!

Antwerpen 12. septembra 1883. V prilogi dobite deset frankov, in Vas proim, da mi pošljete za to svoto sladovega koncentriranega izlečka. Ivan Hoffovo zdravilno pivo pijem uže 4 let, jaz ga dobivam redno iz Amsterdama. Jaz Vas ne morem z besedami izreči, kak uspeh ja napravilo to pivo v mojej družini. Jaz in moj sin nisva več mogla tečno jesti, ne spati. Moja hči je bila nervozna in slodidna; Vas živenski in zdravilni balzam — tako imenujemo Vas izleček iz slada — nas j' zopet popolnoma ozdravil. Kako dobro je visokocenjeni knez Anton Hohencollarak, kraljeva visokost, si Vas je dal zlato svotinjo za zasluge opazil: Nobenemu se ne pristva tako dobro napis svetinje sbene merentje, nego Vam. Kralj Danski je tudi rekel, da je sam poskusil zdravilno moč Ivan Hoffovega izlečka iz slada pri sebi in svojej družini. — Jaz in moja družina smo čitali vse Vas na nauili in Vas vočimo dolg živonje in korist človeštva. Imam čast priporočati se Vam s posebnim spoštovanjem Vas hvalezni

pl. Westphal, major r. s. zdaj tukaj, H'el Wien.

Kakor post-ansko naj Vas služi to le: Dve leti som trpel za bronhialni katar in sušico v goltanju, tako, da nisem mogel voč glasno govoriti. Prvi dunajski profesorji so me posilali v Gleichenberg in v Nizzo, iz Nizzo prišedši začel sem rabiti Vašo izvrstno zdravilno pivo in javiti moram Vam na čast, da sem po Ivan Hoffovem zdravilnem pivu popo noma odr. vit, da ni jed tkine in da si dobro podutim. Prosim Vas torej, da mi pošljete 25 steklenic zdravilne piva, 3 kilogr. šokolade iz slada in 2 mošnjeli bombonov iz sladnega izlečka in znanujem s posebnim hvatanjem: **Franz Mayr, tovarna za moške obleke in trgovina s suknom Marihilferstrasse Nr. 69.**

Uradno zdravilno poročilo.

C. k. centralni odbor itd. v Plensberg-u. — Ivan Hoffovo zdravilno pivo iz sladovega izlečka pokazalo se je kot izvrstno kr. pealno sredstvo.

Cene pravega Ivan Hoffovega zdravilnega piva iz sladovega izlečka: 13 steklenic gl. 6.00, 28 steklenic gl. 12.00; 53 steklenic gl. 25.48. — Od 13 steklenic na zgoraj so pivo pošlje franco v biljo. Za pošiljate iz Dunaja: 13 steklenic gl. 7.20, 28 steklenic gl. 14.60, 53 steklenic gl. 29.10. 1 1/2 kilograma šokolade iz slada: 1 gl. 2.40 II. gl. 1.60, III. I. (Pri močnejših naročbah dovolj se rabat). Koncentrirani sladovni izleček 1 steklenica gl. 1.12, 1 1/2 steklenice 70 soldov. Bomboni iz slada: 1 mošnjica 60 soldov (tudi 1 1/2 ali 1 1/4 mošnjica.) Naročbe pod 3 gl. vrednosti se ne izvršujejo. Prvi, pravi, sluz razstapljaljaci Ivan Hoffovi preni bomboni iz slada so v modrem papirju. Pri kupnju naj so odločno terjati take.

OPOMIN.

Naj se terja le prave Ivan Hoff-ove izdelke iz slada s varovalno marko pri c. k. trgovski sodnji avstrijski in ogrski sabljčeno (slika iznajdnika). Pomaranjem izdelkom drugih manjkajo zdravilna zelišča in pa niso prav napravljeni, kakor Ivan Hoff vi izdelki iz slada in vtegajo to o, po izreku zdravnikov, celo škodovati.

Glavno zalogo v Trstu ima: **Franz Ks. Princ** trgovec na Akvedotu. V Ljubljani: **Peter Lassagn**, v Gorici: **G. Cristofaletti**, v Mariboru: **F. P. Holasek**, na glavnem trgu, v Ptujli: **J. Kasimir**, lekarnar, v Celji: **J. Kupferschmidt**, lekarnar.

C. k. privilegirano društvo Riunione Adriatica di Sicurtà v Trstu.

Zavaruje proti požarom, provozu po suhem, rekah in morju, proti toči, na živonje v vsih kombinacijah. Glavna inreserva društva dne 31. decembra 1881: Glavnica društva gl. 3,300,000.— rezervni fond od dobičkov gl. 625,927.02 * za pokritje premikanja vrednosti efektov gl. 161,500.— Premijna rezerva vsih oddelkov gl. 6,638,505.— Rezerva za škode gl. 284,591.— V portfelju: Premije, ki se imajo potirjati v prihodnjih letih gl. 13,206,696.47 Skupni znesek v: h škod plačanih od l. 1838 do 1881 gl. 103,255,007.57 Urad ravnateljstva 24—10 Via Valdirivo, št. 2 v lastnej hiši.

Brez te varovalne znamke, postavno zavarovane, ima se to zdravilo smatrati kot ponarejeno.

Cvet zoper trganje

po dr. Maliču, je odločno najboljšo zdravilo zoper protin ter revmatizem, trganje po udih, bolečine v križi ter živcih, otekline, olupnele ude in kite itd., malo časa če se rabi, pa mine popolnem trganje, kar dokazuje obilno zahval Zahteva naj se samo cvetu zoper (varov. znamka.) trganje po dr. Maliču s svojem stojičem znamenjem; 1 steklenica 50 kr

Planinski želični sirop kranjski,

izboren zoper kašelj, hripavost vratobol, prane in pljučne bolečine; 1 stekl. 56 kr Koristnejši, nego vsi v trgovini se nahajajoči soki in siropi. 20—8

Pomuhljevo (Dorsch) jetrno olje,

najboljše vrste, izborno zoper bramore, pljučnico, kožne izpuške in bezgavne otekline 1 stekl. 60 kr.

Anaterinska ustna voda,

najboljše za ohranjenje zob ter zobnega mesa in takoj odpravi smradljivo sapo iz ust. 1 steklenica 40 kr.

Kričistilne Kroglice, c. kr. priv.,

ne smeje bi se v nijednem gospodinjstvu pogrešati in so se uže tisočkrat sijajno osvedočile pri zabasanji človeškega telesa, glavobolu, otrpnenih udih, skaženem želodcu, jetrnih in obistnih boleznih, v škatljah 4 21 kr; jeden zavoj s 6 škatljami 1 gl. 5 kr. Rezošiljava se le jeden zavoj.

Naročila iz dežele izvrže se tako v lekarni pri „samorogu“ Jul. pl. Trnkóczy-ja na mestnem trgu v Ljubljani.

Velika zaloga zimskih sukenj

v raznih barvah, pošev iz volnenega tkanja po najnovjšem kroju

gold. 15 komad

kakor tudi popolne zimske obleke iz novošnevnega sukna po gl. 12.

6—4 v krojačnici **PELEGRINA LEVI** Via S. Antonio Nr. 5. nasproti kavarne „alla Stella Polare“.

Albert Samassa

c. kr. dvorni zvonar

fabrikant strojev in gasilnega orodja v Ljubljani.

Ubrani zvonovi z upravo.

Vsake sorte gasilnice izvrstne sestave za občine, za gasilna društva v mestih in na kmetih. Hidrofori vozovi za vodo, vrtno škropilnice kakor drugo orodje in pripomočki zoper požare. Crkveni svečniki in druge priprave iz bron.

Sesalke in orodje za vodovode.

Sesalke za vodnjake, za vinske in pivne sode in kadi, za drozganje, za gnojnice, za podzemeljske namene, za ročna in strojna dela. Dalje: kovinsko blago, cevi iz litega in kovanega železa s pritoklino, mehovi iz konopline in gumija itd. — po najnižjih cenah. Občine in gasilna društva plačujejo lahko na obroke. 12-11

Neprevarljivo!

Uspeh garantiran! Znesek dobi vsak precej nazaj, pri katerem nema uspeha moj sigurno delajoč

Roborantium

(sredstvo za rast brade). Prav tako sigurno dela proti pleševosti in izpadanju las. Uspeh garantiran, ako se večkrat rabi. Odposilja se v originalnih steklenicah po gl. 1.50 in steklenicah za poskušnjo po gl. 1.

Dobiva se: J. Grollioh v Brnu (Brünn). — V Trstu pri Pavlu Rocca. — V Gorici pri G. Cristofaletti. V Zadru pri K. Androvich. C. Šilhavy, Fiume. Nobena prevara! 10—4

Tam se tudi dobiva pristna Grolliohova karpatska ustna voda, zanesljivo sredstvo za ohranjenje zobov, zobnega mesa in ust, narejena iz zdravilnih korenin in rastlin moravskih Karpatov, steklenica po 60 kr.

Gospodu Gabrijelu Piccoli, lekarnju v Ljubljani.

Veliko let ozdravljam razne bolezni edino le z Vašo **Francova esenca** in to z najboljšim vspehom. Prosim vas še za 12 steklenic. Trst, meseca septembra 1883.

Dr. Pardo, praktičen zdravnik.

Vaša **Francova esenca** oprostila me je izvrstno in popolnoma hude nad dve leti trajajoče bolezni. Izrekam Vam kakor izumniku tega zdravila svojo najtoplejšo zahvalo.

Rakovac na Hrvaškem blizo Karlova. Ivan Pušč.

Podpisani potrdim, da je **Francova esenca** gosp. Gabrijela Piccoli moje župnijske od marsikake bolezni temeljito ozdravila, se je ljudje z najboljšim vspehom posizujejo.

Fianona v Istriji meseca oktobra 1882. Anton Vlassich, župnik-kanonik.

Prosim Vas zopet za 21 steklenic vaše **Francova esenca**, ki je za bolezni v želodcu bolje od vsacega drugega zdravila. Tudi naš tovarniški zdravnik jo priporoča.

A. Augusthaler, montér v tovarni za stroje g. Koroši v Gradci

Francova esenca je pomagala uže tisočerm ljudem, kakor je razvidno iz zahvalnih pisem, ki jih izdelovalec dobiva. Ta esenca ozdravi bolezni v želodcu in trebuhu, krč božjast, trebušno in prebajalno mrzlico, zabasanje, hemoroide, zlatenico itd., ki so vse nevarne, ako se o pravem času ne ozdravijo. Sklenica velja 10 kr. 16—4

J. Schreiber & Neften.

Prva in največa avstro-ogerska tovarna prešanega in litega stekla.

Centralna zaloga: Dunaj, Alsergrund, Liechtensteinstrasse 22-24.

ZALOGA OGLEDov: Stadt, Tegethoffstrasse 3.

Nr. 1812

Nr. 1911

Nr. 1531

Zaloga za Ogersko: v Budapesti, Waitnergasse 18.

Zaloga za Česko: v Pragi, Heuwagplatz 27 neu.

Največa štednja za gostilničarje, kavarnarje in gospodinje.

Naša steklena posoda

iz litega in prešanega stekla

Vrčki za pivo, vrči za kavo, kupice za vodo, kelbe za vino, krožniki, skledi, namizni nastavljači, desertna posoda itd. v notranjskem in inostranskem

nerazbivljiva

imenovana. — Naš izdelek je pripoznan, kakor najboljši in je bil vsled tega z nepričakovanim uspehom vpeljan v največe restavracije in po vsih štedljivih gospodinjah. 3—3